

NASZ

Región

Nr 5 (101) / 2015

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

O potencjale eksportowym
sandomierskich sadowników

Piknik z okazji
25-lecia samorządu

Szerokopasmowy Internet
połączył województwa!

Uroczysta sesja Sejmiku
w Politechnice Świętokrzyskiej

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

... dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego...

Drodzy Samorządowcy Województwa Świętokrzyskiego!

Dzień Samorządu Terytorialnego jest okazją do wyrażenia uznania i szacunku dla wszystkich radnych i pracowników samorządowych, którzy z zaangażowaniem wykonują swoją pracę, służąc mieszkańcom województwa. Przyjmijcie Państwo podziękowania za wspólną troskę o rozwój samorządności lokalnej, za ciekawe pomysły i śmiałe decyzje dla dobra „małych Ojczyzn”. Życzymy satysfakcji z codziennej pracy i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Arkadiusz Bąk
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Świętokrzyskiego

Adam Jarubas
Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Świętokrzyskie i Lubelskie połączone siecią szerokopasmową

Symbolicznego połączenia sieci światłowodowych województw: Świętokrzyskiego i Lubelskiego dokonano w piątek, 30 kwietnia w Sandomierzu. W uroczystości wzięli udział: wiceminister Administracji i Cyfryzacji Marek Wójcik, marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas, marszałek województwa lubelskiego Sławomir Sosnowski, członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - Agata Binkowska i Kazimierz Kotowski, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i władze lokalne.

Budowana w ramach projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”, Regionalna sieć szerokopasmowa w Świętokrzyskiem składa się z 8 węzłów szkieletowych (Kielce, Skarżysko-Kamienna, Ostrowiec Świętokrzyski, Sandomierz, Staszów, Kazimierza Wielka, Jędrzejów, Włoszczowa) oraz 135 węzłów dystrybucyjnych. Węzły te są połączone kablami światłowodowymi, a sumaryczna długość całej sieci wynosi 1414 km. Podstawową funkcją węzłów szkieletowych jest „zbieranie ruchu” z węzłów

dystrybucyjnych i przekazywanie na zewnątrz sieci – np. do światłowej sieci Internet. Natomiast węzły dystrybucyjne służą do podłączania operatorów dostawczych czyli tych, którzy będą świadczyć usługi szerokopasmowe klientom końcowym.

Pierwszym punktem związanym z prezentacją sieci była wizyta w Klimontowie, gdzie nastąpiła prezentacja jednego ze 135 węzłów dystrybucyjnych. Funkcje, jakie pełnią poszczególne elementy węzła, w szczególności szafy dystrybucyjnej

omówił **Krzysztof Kowalczyk** - kierownik projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej Województwo Świętokrzyskie.

Zaprezentowano technologię realizacji sieci - bezwykopowo, za pomocą przewiertu sterowanego oraz wyprowadzenia kabla światłowodowego do szafy, do której teraz będą mogli podłączać się operatorzy końcowi i oferować tańszy i szybszy internet.

- To ogromny projekt, który daje duże możliwości mieszkańcom naszego regionu, w Kli-

montowie widzimy, jak przebiegają prace w mniejszych miejscowościach, w których teraz dostęp do szybszego internetu znacznie się poprawi - mówiła na miejscu **Agata Binkowska**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Ideą budowy regionalnych sieci szerokopasmowych jest przybliżenie punktu styku ze światową siecią Internet do miejsc, w których do tej pory nie były dostępne usługi szerokopasmowe lub nie było konkurencji w świadczeniu

takich usług. Przedsięwzięcia te, w swym zamierzeniu, realizowane są dla operatorów dostępowych by obniżyć ich nakłady inwestycyjne poprzez eliminację konieczności budowania długich dróg łączących do odległych lokalizacji. W efekcie, w wyniku realizacji projektów, oczekuje się pobudzenia rynku usług szerokopasmowych w miejscach, w których do tej pory było to nieopłacalne. Sieci regionalne były realizowane przez poszczególne województwa, a następnie ich zadaniem było ich połączenie. Symbolicznie dokonano tego w Sandomierzu pomiędzy województwami Świętokrzyskim i Lubelskim.

Na uroczystości pojawili się m.in. Wiceminister Administracji i Cyfryzacji **Marek Wójcik**, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego **Adam Jarubas**, Marszałek Województwa Lubelskiego **Sławomir Sosnowski**, członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - **Agata Binkowska** i **Kazimierz Kotowski**, Wojewoda Świętokrzyski **Bożentyna Pałka-Koruba**, Starosta Sandomierski **Stanisław Masternak**, Dyrektor Departamentu Infrastruktury Nowoczesnej Gospodarki Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości **Dariusz Szymańczak**, dyrektor Biura Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego **Ewelina Gładki** oraz regionalni kierownicy projektu **Krzysztof Kowalczyk** (Świętokrzyskie) i **Anna Pawlak** (Lubelskie). - Dzięki takim projektom Polska Wschodnia nie będzie pojmowana jako ta gorsza,

Agata Binkowska, Adam Jarubas, Bożentyna Pałka-Koruba, Sławomir Sosnowski, Marek Wójcik, Kazimierz Kotowski

„wolniejsza”. Cieszę się, że ten projekt jest realizowany tak szybko. Dostęp do sieci teleinformatycznej jest kluczowy w rozwoju miejscowości oddalonych od dużych miast - powiedział **Marek Wójcik** - podsekretarz Stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, który zwrócił uwagę, że regiony Lubelski i Świętokrzyski przodują w realizacji projektu.

Budowa regionalnych sieci szerokopasmowych w obu województwach zmierza do końca, aktualnie trwają postępowania dotyczące wyboru Operatora Infrastruktury – podmiotu, który będzie zarządzał wybudowaną siecią i świadczył usługi operatorom dostępowym.

- Jest mi bardzo miło, że możemy czerpać dobre wzorce od naszych sąsiadów, również od ich władz. Jest to dzień symboliczny, gdyż spełniamy swój obowiązek zapewniania ludziom dostępu do realizowania ich potrzeb. Świetnie się składa, że to właśnie w takim miejscu możemy się dziś spotkać, to swego rodzaju symbol.

Ten projekt pokazuje też, że spełniane są idee Unii Europejskiej - ludzie się łączą, mogą realizować wspólne projekty dla wspólnych potrzeb. Jest to też dobra okazja do podziękowania pracownikom, którzy stworzyli kolektyw również przy współpracy województw - mówił **Sławomir Sosnowski**, marszałek Województwa Lubelskiego.

Połączenie sieci regionalnych ułatwi wzajemną migrację operatorów dostępowych działających w obu województwach co powinno przełożyć się na wzrost konkurencyjności na rynku usług dostępu do szerokopasmowego Internetu, a także wydatnie zwiększy potencjał usługowy obu sieci.

- Łączymy dziś regiony, łączy ludzi, piszemy kolejny rozdział historii naszego państwa i regionów skupionych w Projekcie Polski Wschodniej. Jego ideą jest wypełnienie tych przestrzeni, w których nie ma dostępu do Internetu. Ma być on szybszy i tańszy. Tą siecią dotrzemy do 90% mieszkańców województwa oraz 100%

przedsiębiorstw - stwierdził Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, **Adam Jarubas**.

Wagę projektu podkreślał również członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, **Kazimierz Kotowski** - Jest to projekt przełomowy dla naszego województwa. Uwidacznia się w nim idea wspólnych działań ponad podziałami miejskimi, powiatowymi czy wojewódzkimi. Widać, jak dobrze to połączenie sił 5 operatorów zaowocowało. To wszystko pomoże w realizowaniu działań całego województwa. Szybki internet jest teraz niezbędny dla szkolnictwa, nauki, rozwoju gospodarki. Gratuluję wszystkim, którzy pracowali przy projekcie - dodał **Kazimierz Kotowski**.

- To, co dziś ma miejsce, jest w pewnym sensie finalizacją działań projektu. Każde województwo tworzyło sieć u siebie, ale jej elementem było również łączenie się sieci wojewódzkich. Gratuluję Państwu tego, jak szybko przebiegała inwestycja - powiedział **Dariusz Szymańczak** - dyrektor Departamentu Infrastruktury Nowoczesnej Gospodarki Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Po zakończeniu uroczystości przy wieży ciśnieniowej przy ul. Szkolnej w Sandomierzu, uczestnicy spotkania udali się na sandomierski Zamek, na którym nastąpiła prezentacja szczegółowych założeń projektu i stanu wykonania prac. Dokonali jej **Krzysztof Kowalczyk** i **Anna Pawlak**.

Mateusz Cieśliski

- Tą siecią dotrzemy do 90% mieszkańców województwa i 100% przedsiębiorstw - mówił w Sandomierzu marszałek Adam Jarubas

Z wizytą w Klimontowie, gdzie zaprezentowano jeden ze 135 węzłów dystrybucyjnych

Wyjątkowa Sesja Sejmiku na jubileusz 50-lecia Politechniki Świętokrzyskiej

W gmachu Politechniki Świętokrzyskiej 18 maja br. odbyło się wspólne posiedzenie Senatu Politechniki Świętokrzyskiej oraz Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Było ono poświęcone przypadającemu w tym roku jubileuszowi 50-lecia uczelni. Przewodniczący Sejmiku Województwa Arkadiusz Bąk oraz marszałek województwa Adam Jarubas gratulowali szkole dynamicznego rozwoju.

- Inaugurujemy obchody 50-lecia Politechniki Świętokrzyskiej. To piękny jubileusz - mówił rektor Politechniki Świętokrzyskiej Stanisław Adamczak, który przedstawił członków Senatu Politechniki. Zaprezentował obiekty uczelni oraz jej historię i obecną działalność - W ostatnich latach pokazały się ogromne środki finansowe. My wykorzystaliśmy wszystkie możliwości, które pojawiały się po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Powstawały nowe budynki, hala sportowa oraz kolejne kierunki na uczelni. Należy podkreślić, że w rozwoju uczelni duży wkład mają również władze samorządowe - mówił rektor **Stanisław Adamczak**.

Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Arkadiusz Bąk razem z marszałkiem województwa Adamem Jarubasem na ręce rektora przekazali gratulacyjny grawerton, obraz oraz kwiaty. - Z wielką satysfakcją przyjąłem propozycję zorganizowania tej wspólnej sesji. Jest to wyraz szczególnego uznania samorządu terytorialnego dla naszej uczelni technicznej, która jest chlubą regionu. Gratuluję państwu osiągnięć, o których była wcześniej mowa i które widzimy codziennie w trakcie funkcjonowania w naszym regionie. Jestem dumny, również jako inżynier, że w naszym regionie znajduje się uczelnia, która jest wzorem nie tylko w kształceniu, ale również w zarządzaniu i in-

Przewodniczący Arkadiusz Bąk i marszałek Adam Jarubas na ręce rektora przekazali gratulacyjny grawerton, obraz oraz kwiaty

Radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego oraz Senat Politechniki Świętokrzyskiej na wspólnych obradach

westycjach. Politechnika Świętokrzyska ma przed sobą świetlaną przyszłość. Cieszę się, że dziś możemy wspólnie pokazywać dorobek uczelni i razem możemy spojrzeć w przyszłość

na rozwój województwa i perspektywy przed nim stojące - powiedział **Arkadiusz Bąk**.

Marszałek Adam Jarubas pogratulował jubileuszu oraz mówił o ważnej roli, jaką uczel-

nia odgrywa w regionie. - Przed nami strategiczne wyzwanie budowania solidnej współpracy pomiędzy światem biznesu i nauki. Cieszę się, że wiele projektów mogliśmy realizować razem. Ogromnie ważne dla przyszłości naszego regionu i kraju jest wykorzystanie potencjału ludzi młodych i dzięki takim uczelniom jak Politechnika Świętokrzyska, może to być robione prawidłowo. Dziękuję za to i gratuluję tego, jak Politechnika wykorzystywała swoje szanse. To, co powstało w ostatnich latach, zostanie dla kolejnych pokoleń. Przed nami nowy okres programowania - dziś pojawia się refleksja, jak wykorzystać fundusze tak, aby były kołem zamachowym rozwoju województwa. Kładziemy nacisk na wiele kierunków rozwoju, które są wykładane właśnie na Politechnice Świętokrzyskiej - powiedział marszałek województwa świętokrzyskiego, **Adam Jarubas**.

W dniu jubileuszu podpisany został list intencyjny Senatu Politechniki Świętokrzyskiej oraz Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, w którym deklarowana jest dalsza współpraca samorządu oraz uczelni m.in. dla kształcenia wysoko-kwalifikowanej kadry inżynierskiej i menadżerskiej oraz wdrażania postępu technologicznego, popularyzacji wiedzy technicznej, czy pobudzania rozwoju przedsiębiorczości.

Mateusz Cieśllicki

Wykorzystane szanse kieleckiej uczelni

Efekty sprawnego i skutecznego sięgania po fundusze unijne widać w przypadku Politechniki Świętokrzyskiej na każdym kroku. Rektor uczelni, prof. Stanisław Adamczak zmiany, które się dokonały nazywa milowym krokiem w rozwoju. Wybudowaną infrastrukturę trzeba teraz wykorzystać – intensyfikując prace badawczo-naukowe.

Programy Operacyjne: Innowacyjna Gospodarka, Rozwój Polski Wschodniej, Infrastruktura i Środowisko, Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013 – w każdym z tych programów Politechnika Świętokrzyska aplikowała z sukcesem. Sukcesem mierzonym dziesiątkami projektów i setkami milionów złotych wydanymi na budowę, remont i modernizację hal, sal wykładowych, laboratoriów, zakup najnowocześniejszego sprzętu i aparatury badawczej. Korzysta z nich kadra naukowa, korzystają studenci. A Politechnika Świętokrzyska to blisko 500. nauczycieli akademickich i ponad 11 tys. żaków na 17. kierunkach i 50. specjalnościach.

Dzięki unijnemu wsparciu mają znakomite warunki do pracy i nauki. Ponad 1 milion złotych kosztowało np. nowoczesne studio telewizji interaktywnej, w którym z udziałem studentów powstają filmy promocyjne i realizowane są transmisje on-line uczelnianych wydarzeń, 400 tys. zł – wyposażenie mobilnego laborato-

Dzięki wsparciu środkami unijnymi uczelnia ma wspaniałe warunki do pracy i rozwoju

rium badań bezpieczeństwa i komfortu w transporcie zbiorowym, (specjalnie wyposażony bus umożliwia pracę w terenie i sprawdzanie m.in. wpływu załadunku na kierowanie i komfort jazdy dużymi samochodami ciężarowymi). Tylko z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w wyposażenie 17 laboratoriów zainwestowano 46 mln zł – to w ramach kluczowego projektu w zakresie B+R, w którym uczestniczy również Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach).

Niektóre inwestycje uczelni mają unikalny charakter nawet w skali kraju, np. Centrum Laserych Technologii Metali i jego imponujące wyposażenie. Politechnika buduje nowoczesnie, ale też innowacyjnie. Oddany do użytku w marcu 2012 roku budynek ENERGIS, wybudowany na potrzeby Wydziału Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki w Politechnice Świętokrzyskiej jest budynkiem „inteligentnym”, zasilanym z odnawialnych źródeł energii. Jest samowystarczalny w zakresie energii cieplnej, wy-

korzystuje energię zakumulowaną w gruncie i powietrzu (pompy ciepła, rekuperatory) oraz energię promieniowania słonecznego (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne). Zastosowano w nim również oryginalne, innowacyjne rozwiązania: energoaktywne pokrycie, wykorzystanie powietrza traconego z toalet do zasilania pomp ciepła powietrze-woda, wykorzystanie wody opadowej.

Politechnika jest regionalnym liderem w liczbie składanych i realizowanych projektów unijnych dofinansowanych przez Regionalny Program Operacyjny 2007-2013. Realizuje nie tylko projekty infrastrukturalne, ale także sięgała po środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – w zakresie współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw czy podnoszenia atrakcyjności kierunków technicznych.

Politechnika chce pozostać liderem także w nowej perspektywie. – Optymalnie wykorzystaliśmy pierwszą transzę środków unijnych. Mamy doskonale zorganizowaną infrastrukturę badawczą, która na pewno będzie wykorzystana i tworzy olbrzymią szansę do tego, by we wszystkich programach operacyjnych, które są planowane również aplikować, głównie w zakresie kontynuacji rozwoju dydaktyki. Będziemy się starali utrzymać liczbę studentów, co nie będzie łatwe, a przede wszystkim wykorzystać tę infrastrukturę do tego, by rozwijać badania, prace naukowo-badawcze, głównie na rzecz podmiotów gospodarczych. Cały czas jesteśmy otwarci na rynek pracy, reagujemy tu w sposób błyskawiczny – podkreśla prof. Stanisław Adamczak.

Anna Rdzanek-Kapsa

Politechnika Świętokrzyska to blisko 500 nauczycieli akademickich i ponad 11 tys. studentów

Politechnika Świętokrzyska – ważna dla regionu

50 lat Politechniki Świętokrzyskiej – piękny jubileusz, który skłania do podsumowań i bilansów. Rektora uczelni, prof. dr hab. inż. Stanisława Adamczaka, dr h.c. zapytaliśmy jednak nie o przeszłość, nie o historię, ale o to, co dziś i jutro.

Anna Rdzanek-Kapsa:
Rozwój regionu, konkurencyjność jego gospodarki to wypadkowa wielu czynników. Jak postrzega Pan w tym względzie rolę i misję uczelni, którą Pan kieruje?

Prof. Stanisław Adamczak:

- Uczelnia jest ważną instytucją, która ma kolosalny wpływ na rozwój gospodarczy. Politechnika była i jest, można powiedzieć, skutecznym elementem zaporowym przed migracją młodych ludzi z regionu. Taka jest prawda, że ci wszyscy, którzy z regionu wyjechali studiować poza Kielce, w większości nie wrócili, a ci, którzy podjęli studia tutaj - tu zostali. Większość podmiotów gospodarczych, które funkcjonują w świętokrzyskim, utworzyli i prowadzą absolwenci Politechniki i to jest sygnał potwierdzający, że uczelnia odgrywa i powinna odgrywać znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym. Politechnika nie jest po to, żeby tworzyć nowe miejsca pracy, żeby pobudzać innowacyjność, bo to jest zadanie dla innych podmiotów, z którymi zresztą współpracujemy. Politechnika skupia się na tym, aby optymalnie wykształcić przyszłych inżynierów, by prowadzić takie badania naukowe, które będą podnosić jakość dydaktyki i zapewnią nam kadrę nauczycieli akademickich. Zawsze, przy planowaniu kolejnych kierunków kształcenia, bierzemy pod uwagę potrzeby społeczne, potrzeby regionu i gospodarki. Pomagają w tym fundusze Unii Europejskiej. Widać na każdym kroku, w każdym miejscu, jak umiejętnie wykorzystane środ-

ki europejskie spowodowały ogromne zmiany, kompleksowe, strategiczne, a Politechnika jest zaledwie małym wycinkiem tego, co za sprawą tych środków zadziało się w regionie i w kraju.

Z pozyskiwaniem środków z UE w perspektywie 2007-2013 Politechnika poradziła sobie świetnie, a jeśli chodzi o regionalny program operacyjny jest wręcz liderem. Czy potrzeby infrastrukturalne uczelni zostały już zaspokojone? Wszystko, co miało być wybudowane, zostało wybudowane?

- Praktycznie można powiedzieć, że Politechnika w pełni wykorzystwała możliwości wykonania różnego typu inwestycji i ten etap został zakończony. Politechnika cała jest odnowiona, zrewitalizowana, wszystko jest zmodernizowane. Symbolem szczególnie ważnym jest aula wykładowa. To była pierwsza inwestycja oddana do użytku, zrealizowana ze środków pochodzących z Unii Europejskiej – z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Później wszystko potoczyło się lawinowo. Ponad 70 laboratoriów otrzymało dofinansowanie w wysokości ok. 110 mln zł, mają nowe wyposażenie, nowe urządzenia pomiarowe, produkcyjne. Wybudowaliśmy to, co było nam niezbędne. Stworzyliśmy doskonałą bazę lokalową i bazę laboratoryjną. Są jeszcze plany co do budowy stadionu lekkoatletyczno-piłkarskiego, jest już obecnie robiona dokumentacja. Jeśli tę inwestycję doprowadzimy do skutku, będzie można powiedzieć, że cały kampus został w pełni zorganizowany. Zainwestowa-

prof. dr hab. inż. Stanisław Adamczak

liśmy niewyobrażalne kwoty. Nikt w życiu nie przypuszczał, że coś takiego nastąpi. W 2005 roku, kiedy byłem dziekanem Wydziału Mechatroniki i Budowy Maszyn, udało mi się w ministerstwie załatwić 400 tys. zł, żeby kupić pierwszą obrabiarkę sterowaną numerycznie. Był to sukces niebywały, sukces, o którym mówiło się w całej Polsce. A teraz każdy projekt

finansowany z unijnych programów operacyjnych to było 400 tys. zł, a takich projektów podpisałem 28.

Na co więc w nowej perspektywie uczelnia będzie chciała pozyskać środki?

- Środki w kolejnej perspektywie to będzie pewna konsekwencja tego, co do tej pory zrobiliśmy.

Realizowaliśmy dużo projektów z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dzięki którym zwiększyliśmy zainteresowanie kierunkami technicznymi. Realizowaliśmy tzw. studia zamawiane, uruchomiliśmy nowe kierunki studiów, podnieśliśmy jakość dydaktyki, także Politechnika jest w pełni przygotowana do tego, by kształcić na wysokim poziomie. Wyzwaniem będzie teraz umiejętne wykorzystanie tego wszystkiego, co zostało osiągnięte w ramach modernizacji i rozbudowy Politechniki, szczególnie zaplecza badawczego. Czynimy przygotowania, tworzą się konsorcja, klastry, współpracujemy z podmiotami gospodarczymi, aby Politechnika zaistniała w ramach programu operacyjnego inteligentny rozwój, w zakresie poszukiwania nowych rozwiązań technologicznych, prowadzenia gospodarki na wyższym poziomie, a przede wszystkim realizowania zadań w zakresie innowacji.

Możemy podać jakiś przykład?

- Ostatni taki przykład to projekt realizowany wspólnie z firmą FLUID S.A. z Sędziszowa, gdzie w ramach opracowania technologii biowęgla, jesteśmy podwykonawcą tego projektu, w ramach którego jest budowany prototyp silnika Stirlinga, który posłuży do zamiany ciepła w prąd elektryczny. Takich przy-

kładów współpracy mamy bardzo dużo, która ciągle się rozwija. Mamy na uczelni Centrum Ochrony Własności Intelektualnej, gdzie wszystkie wynalazki są promowane i staramy się je rozprzestrzeniać wśród podmiotów gospodarczych. Cały czas jesteśmy otwarci na rynek pracy, reagujemy w sposób błyskawiczny, na przykład, powołaliśmy niedawno nowy kierunek - wzornictwo przemysłowe.

W planach są kolejne?

- Tak. W tym roku będzie to geologia inżynierska. Nasz region ma doskonałe podstawy i tradycje jeżeli chodzi o geologię, bogate zaplecze surowcowe, więc kształcenie inżynierów w tym zakresie jest jak najbardziej uzasadnione i to jest oferta głównie skierowana do mieszkańców regionu, którzy na miejscu będą mieli szansę otrzymać pracę w podmiotach, które są dostawcą surowców, potrzebnych głównie dla budownictwa. Kierunek będziemy prowadzić we współpracy z funkcjonującym w Kielcach Świętokrzyskim Oddziałem Państwowego Instytutu Geologicznego.

Od października uruchamiamy również inżynierię danych - to kierunek, w którym próbuje się wykorzystywać zagadnienia informatyki do opracowania wy-

ników badań i wszelkiego typu analiz. Cały czas inwestujemy w kierunki związane z transportem. Na małym kampusie w Dąbrowie, na powierzchni ponad 5. hektarów stworzyliśmy unikatową bazę laboratoryjną, służącą do prowadzenia działań dydaktycznych i badań naukowych na wysokim, europejskim a nawet światowym poziomie. Politechnika kształci obecnie na 17. kierunkach i pokrywamy wszystkie obszary techniki, które wymagają zatrudnienia wysokiej klasy inżynierów, o wysokich kwalifikacjach. Jednak wzrost ilościowy Politechniki pod względem studentów czy nauczycieli akademickich raczej jest trudny do przewidzenia, bo z jednej strony mamy niż demograficzny z drugiej strony różne uwarunkowania finansowe.

Czy właśnie niż demograficzny jest najważniejszym wyzwaniem, przed którym stoi teraz Politechnika?

- Będziemy się starali utrzymać liczbę studentów, co nie będzie łatwe. Na pewno problemem będzie niż demograficzny. Ale problemem będzie też to, że młodzież nie chce uczyć się matematyki. Wydawało się, że gdy matematyka będzie na maturze, to się tutaj diametralnie wszystko zmieni, mamy jednak

niepokojące sygnały, że młodzież już na etapie szkoły podstawowej i gimnazjalnej nie jest właściwie edukowana w zakresie matematyki. Może to skutkować tym, że zainteresowanie studiami technicznymi będzie niewielkie. Jeżeli ktoś chce myśleć o przyszłości i planuje zdobyć dobry zawód, dobre wykształcenie, które pozwoli zdobyć dobrą pracę, czy utworzyć jakiś podmiot gospodarczy, to musi myśleć o studiowaniu kierunków technicznych. Bo przecież otoczenie mówi tu wyraźnie: każde społeczeństwo musi się rozwijać, muszą powstawać nowe budynki, nowa infrastruktura, trzeba modernizować istniejącą, a do tego wszystkiego potrzeba wszystkich obszarów techniki, obszarów, które przygotowują kadry inżynierskie wszystkich specjalności. Dla mnie budujące jest to, że z ankiet, które rozsyłałyśmy do naszych absolwentów wynika, że kształcimy dobrze lub bardzo dobrze, że prawie 90% naszych absolwentów ma poczucie dumy i jest zadowolonych z tego, że ukończyła Politechnikę Świętokrzyską i gdyby stanęli przed powtórным wyborem, to podjęliby taką samą decyzję o studiowaniu.

Dziękuję za rozmowę.

Anna Rdzanek-Kapsa

Konkurs dla innowacyjnych samorządów

Do udziału w czwartej edycji plebiscytu „Moje Innowacyjne Otoczenie – Moja Innowacyjna Gmina” zapraszamy wszystkie gminy miejsko-wiejskie i wiejskie z województwa świętokrzyskiego. Termin nadsyłania zgłoszeń mija 30 czerwca br.

To już kolejna edycja Plebiscytu „Moje Innowacyjne Otoczenie – Moja Innowacyjna Gmina”, w ramach którego chcemy promować i docenić innowacyjne działania na poziomie gmin. Podejmowane inicjatywy w obszarze prorozwojowych rozwiązań są na tyle różnorodne i ciekawe, że warto je zaprezentować na szerszym forum. Pochwalmy się imponującym potencjałem prorozwojowym regionu i otwartą postawą na kreatywne rozwiązania.

Regulamin Plebiscytu oraz formularz zgłoszeniowy znajdują się na stronach internetowych: www.spinno.pl; www.sejmik.kielce.pl.

Radni wsparli konserwację zabytków

Radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego podczas roboczej części sesji w poniedziałek, 18 maja, udzielili dotacji celowych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie, lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Wyrazili też zgodę na wynajem pomieszczeń szpitala w Czerwonej Górze podmiotowi prywatnemu, który zamierza uruchomić neurochirurgię w ramach kontraktu zawartego z Narodowym Funduszem Zdrowia. Obradom przewodniczył Arkadiusz Bąk.

Jak poinformowała **Małgorzata Kowalińska**, wicedyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, rekomendująca radnym projekt uchwały, łącznie na ratowanie zabytków z budżetu województwa rozdysponowano 150 tys. zł. Spośród 20 podmiotów starających się, dotacje otrzymało 13 z nich. Średnia wysokość pomocy mieściła się w przedziale od kilku do kilkunastu tys. zł. Pozwoli to na wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich, które zapobiegą zniszczeniu zabytków, detali architektury, polichromii ściennych, rzeźb, obrazów. Dotację otrzymały m. in. parafia pw. św. Jana w Pińczowie na prace konserwatorsko-restauratorskie XVII wiecznej dekoracji sztukatorskiej na sklepieniu, Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach na pierwszy etap prac ratunkowych przy rurociągu technologicznym w XIX-wiecznym zakładzie wielkopieczowym, Klasztor Franciszkanów w Chęcinach na wykonanie i montaż stolarki dębowej okiennej i drzwiowej, Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu na odtworzenie głównej części koryta południowego doprowadzającego wodę na duże koło wodne, dwóch mostków drewnianych i stabilizację muru oporowego przy korycie południowym, a także Dom Zakonny Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej Klasztor Święty Krzyż oraz kilka parafii.

Prezydium Sejmiku i sekretarze obrad

Ponadto radni wyrazili zgodę na wydzierżawienie przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego partnerowi prywatnemu, wyłonionemu w postępowaniu, wybudowanej w ramach projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo świętokrzyskie” infrastruktury pasywnej oraz wyposażeniu jej przez podmiot prywatny na koszt województwa w część aktywną. Jej eksploatacja, utrzymanie, zarządzanie i odtwarzanie będzie spoczywać na podmiocie prywatnym, na jego koszt, w celu świadczenia hurtowych usług telekomunikacyjnych.

Trwa postępowanie o zawarcie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym w ramach projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo świętokrzyskie”. Po-

stępowanie to realizowane jest zgodnie z procedurą dialogu konkurencyjnego. W wyniku postępowania województwo zawarło z wyłonionym podmiotem umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym. Zamówienie jest współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Jak poinformował **Andrzej Sztokfisz**, wicedyrektor Biura Społeczeństwa Informacyjnego UMWS, uwzględniając stanowiska partnerów prywatnych, wyrażone w trakcie dialogu, sformułowano następujące, główne założenia do umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym: minimalna długość trwania umowy – 10 lat,

przez pierwszych 7 lat trwania umowy województwo będzie pokrywać część kwot z tytułu opłat za prawo drogi i część podatku od nieruchomości, a partner prywatny będzie zobowiązany do płacenia na rzecz województwa stałego czynszu dzierżawnego (kwota czynszu będzie elementem oferty). W przypadku osiągnięcia przez partnera prywatnego większych zysków niż średnia w sektorze, zastosowanie będzie miała klauzula clawback - tj. zwrot części zysków partnera prywatnego na rzecz województwa.

Kolejna uchwała przyjęta przez radnych dotyczyła wyrażenia zgody dla Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze na wynajem części nieruchomości podmiotowi prywat-

nemu, który planuje uruchomić tam neurochirurgię. Jak wyjaśnił **Wojciech Żeleznik**, wicedyrektor Departamentu Ochrony Zdrowia UMWS, chodzi o powierzchnię niewykorzystywaną przez szpital. Placówka z tytułu wynajmu będzie uzyskiwać dodatkowe dochody, a jednocześnie poszerzy się oferta lecznicza dla pacjentów, bo podmiot prywatny chce świadczyć usługi w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Radni zatwierdzili również zmiany w budżecie województwa świętokrzyskiego na rok 2015 oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2015-2028. Proponowane zmiany w budżecie i Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Świętokrzyskiego przedstawiła radnym skarbnik województwa **Maria Fidzińska-Dziurzyńska**. Dochody budżetowe w 2015 r. zwiększają się o kwotę 4 189 925,25 zł. Zmiany te wynikają ze zwiększenia w 2015 r. dochodów majątkowych na realizację między innymi zadań: „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 728 na odcinku Łopuszno - Małogoszcz: II etap wraz z przebudową zespołu wiaduktów kolejowych”; „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 755 Ostrowiec Św. - Ożarów na odcinku Ćmielów - Ożarów: etap III B; „Budowa chodnika w ciągu DW 744 Osiny - Osiny Majorat - opracowanie dokumentacji projektowej”.

Joanna Majewska

Radni zatwierdzili zmiany w budżecie województwa na 2015 rok

Radni podczas głosowania

Regionalny parlament obradował w miejscu szczególnym – świętującej 50-lecie Politechnice Świętokrzyskiej

Obradował Komitet Monitorujący RPOWŚ 2014-2018

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 zainaugurował swoją działalność. 8 maja podczas posiedzenia w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach, członkowie Komitetu przyjęli, między innymi, Kryteria wyboru projektów dotyczących działań i poddziałań z zakresu Europejskiego Funduszu Społecznego, które będą realizowane w bieżącej perspektywie. W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - Kazimierz Kotowski i Piotr Żołądek.

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 został powołany w kwietniu tego roku, uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. W jego skład wchodzi 41 osób – przedstawiciele Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczących RPOWŚ, przedstawiciele samorządów, strony rządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, w tym świata nauki, organizacji pozarządowych i biznesu. Ma też sześciu obserwatorów, a wśród nich przedstawiciele Komisji Europejskiej i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

- Grono to będzie czuwało nad wdrażaniem nowego regionalnego programu operacyjnego, rozliczało nas, urzędników, z jego rezultatów oraz planowało i przyjmowało kluczowe zasady, takie jak np. zasady wyboru projektów, które są niezbędne do ogłoszenia przez Zarząd Województwa pierwszych konkursów – mówi **Grzegorz Orawiec**, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWS.

Członkowie Komitetu Monitorującego przyjęli kryteria wyboru projektów dla działań i poddziałań dotyczących Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo oraz Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy.

- W tym roku odbędą się dwa konkursy w ramach Europej-

Kazimierz Kotowski wyraził nadzieję, że efekty wdrażania RPOWŚ w nowej perspektywie finansowej nie będą gorsze niż w poprzedniej

skiego Funduszu Społecznego, z Osi priorytetowej 8. Pierwszy, na który zarezerwowane jest 7 mln złotych, dotyczyć będzie tworzenia nowych i wsparcia już istniejących przedszkoli, a jego celem jest upowszechnienie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej. W sierpniu ruszy nabór projektów związanych ze zwiększeniem dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. Projekty mogą dotyczyć m.in. tworzenia nowych i rozszerzania oferty już

istniejących żłobków i klubów dziecięcych, a także rozwoju usług świadczonych przez dziennego opiekuna i nianie. Pierwsze ogłoszenia o naborze planujemy w czerwcu – informuje **Aleksandra Marcinkowska**, dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS.

- Bardzo się cieszę, że po długim okresie przygotowań doszło do dzisiejszego spotkania. Inaugurujemy prace

bardzo ważnego gremium, ważnego z punktu widzenia sprawnego wdrażania naszego regionalnego programu operacyjnego. To odpowiedzialne zadanie. Wszystkim nam zależy, aby efekty wdrażania były nie gorsze, niż w poprzedniej perspektywie – mówi **Kazimierz Kotowski**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Anna Rdzanek-Kapsa

Ogrom inwestycji z PROW!

Pod koniec kwietnia br. zapadła decyzja o zwiększeniu limitu środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Województwa Świętokrzyskiego o kwotę około 20 mln zł. Pozwala to Zarządowi Województwa zawrzeć ponad 100 umów o dofinansowanie projektów z zakresu działania „odnowa i rozwój wsi”. Pierwsze z nich zostały uroczystie podpisane 7 maja w siedzibie Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach. W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zarządu Województwa - Piotr Żołądek i Kazimierz Kotowski.

Pozyskana prawie na finiszu programu kwota środków, pochodzi z oszczędności wygenerowanych na poziomie całego kraju, w tym także przez inne województwa. Jest to kwota znacząca, bowiem stanowi ponad 30% wykorzystanych środków na to działanie w województwie świętokrzyskim w latach 2007-2014.

- Dla Samorządu Województwa i całego zespołu zajmującego się PROW, jest to ogromna duma, że jako jedno z nielicznych województw, realizujemy jeszcze projekty ze starej perspektywy. Udało nam się wspólnie z samorządami i innymi partnerami społecznymi stworzyć klimat wzajemnego zaufania i to był klucz do sukcesu. Dziękuję wszystkim beneficjentom za dyscyplinę – mówił **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

- Z uporem i konsekwencją dążymy do celu i jak pokazuje dzisiejszy dzień – przynosi to wymierne efekty. Dzięki dodatkowym środkom będą mogły być zrealizowane ważne dla lokalnych społeczności inwestycje. Te dobre relacje, które udało się zbudować będą również potrzebne w kolejnej perspektywie unijnej, która właśnie się rozpoczyna – podkreśla **Kazimierz Kotowski**, członek Zarządu Województwa.

Wnioskodawcami projektów skierowanych do kontraktacji są kościoły, gminy, samorządowe instytucje kultury oraz jedna fundacja, mająca status organizacji pożytku publicznego (Fundacja „Dom Seniora im. Sue Ryder” w Pierzchnicy).

Ponad 145 tys. zł zostanie Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie. – Dzięki temu doposażymy

Umowę na dofinansowanie m.in. modernizacji świetlicy i budowy placu zabaw podpisał wójt Bielin Sławomir Kopacz

Kino Szkatulka w urzędzenia i sprzęt, między innymi, cyfrowy projektor kinowy z funkcją 3D, przenośny ekran zewnętrzny i nagłośnienie mobilne. Będziemy mogli organizować pokazy plenerowe, a chcemy pokazywać najlepsze animacje polskie i europejskie – informuje **Karolina Kępczyk**, dyrektor placówki.

Umowę podpisał również wójt Gminy Bieliny **Sławomir Kopacz**. – Otrzymaliśmy ponad 371 tys. zł na modernizację świetlicy w Napękwie, budowę placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy. Koszt całej inwestycji to blisko 609 tys. zł. W tej miejscowości nie ma żadnego innego budynku komunalnego, nie ma szkoły, jest natomiast aktywność społeczna, którą warto wesprzeć odpowiednią infrastrukturą.

Wśród beneficjentów znalazły się parafie, które dzięki unijnemu wsparciu wykonują

prace remontowe elewacji za bytkowych kościołów czy murów cmentarnych, wymieniają pokrycie dachowe świątyń.

- Mamy pełną świadomość, jako Zarząd Województwa, że na nas spoczywa odpowiedzialność za obiekty sakralne, które niejednokrotnie są jedynymi w danej gminie zabytkami. Musimy szukać takich mechanizmów wsparcia, żeby to dziedzictwo kulturowe ocalić – mówi Piotr Żołądek.

- Zamykamy ostatnią listę rankingową wniosków, składanych do PROW w 2014 roku. Przed nami już ostatni etap. Ze względu na kończący się okres finansowania PROW 2007-2013, wszystkie inwestycje objęte zawartymi umowami muszą zostać oddane do użytkowania oraz rozliczone do 30 czerwca bieżącego roku – informuje **Krzysztof Domagała**, dyrektor ŚBR.

Anna Rdzanek-Kapsa

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3
Biuro Obsługi Interesanta, tel. 41 342 15 30,
e-mail: obsługa.interesantow@sejmik.kielce.pl

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37
www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka,
Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

W Sandomierzu dyskutowano o potencjale eksportowym

Prezentacja potencjału eksportowego sandomierskich producentów owoców i warzyw była celem dwudniowej, międzynarodowej konferencji pn. „Potencjał eksportowy producentów owoców i warzyw Ziemi Sandomierskiej”, współorganizowanej już po raz trzeci przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. W wydarzeniu uczestniczyli: przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego i wiceminister gospodarki Arkadiusz Bąk, członek Zarządu Województwa Kazimierz Kotowski, przewodniczący sejmikowej Komisji Rolnictwa, Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska Wojciech Borzęcki oraz skarbnik województwa Maria Fidzińska-Dziurzyńska.

Celem konferencji było nawiązanie kontaktów handlowych świętokrzyskich producentów z kontrahentami zagranicznymi, intensyfikacja istniejącej współpracy oraz promocja regionalnej produkcji owocowo-warzywnej na rynkach zagranicznych. Na spotkanie przybyli przedstawiciele wydziałów promocji handlu i inwestycji Ambasad RP z Algierii, Kazachstanu, Białorusi, Maroka, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Mieli oni okazję zapoznać się z ofertą eksportową województwa świętokrzyskiego, w szczególności powiatu sandomierskiego.

Sektor owocowo-warzynny jest jedną z wiodących branż regionu w ramach Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku. - To ważne, że potrafiliśmy w tej zmieniającej się społeczno-gospodarczej rzeczywistości zdiagnozować i przyjąć

Zagraniczni przedsiębiorcy zapoznani z sandomierskimi sadami oraz zapleczem logistycznym miejscowych grup producenckich

kierunki ważne dla rozwoju naszego regionu. Takim kierunkiem jest niewątpliwie nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo, a ziemia sandomierska jest wiodąca w tym obszarze – mówił członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Kazimierz Kotowski**.

Arkadiusz Bąk, przewodniczący Sejmiku Województwa

Świętokrzyskiego i wiceminister gospodarki podkreślił, że powoli stabilizuje się trudna sytuacja, do której doszło po wprowadzeniu sankcji dla polskich eksporterów owoców przez Federację Rosyjską. - Działania podejmowane przez rząd służą temu, by minimalizować skutki sytuacji, która nastąpiła na rynku międzynarodowym. Musimy

zabezpieczyć nowe rynki zbytu, ze świadomością, że będziemy chcieli wrócić na rynki wschodnie, kiedy to będzie możliwe – powiedział Arkadiusz Bąk.

Grupy producenckie z województwa świętokrzyskiego eksportują rocznie ponad pół miliona ton jabłek rocznie. - Produkcja rośnie z roku na rok. Coraz więcej eksportujemy na rynki arabskie i rynki Dalekiego Wschodu – podkreślał **Grzegorz Orawiec**, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWS.

Podczas konferencji uhonorowano osoby związane z ziemią sandomierską, które mają szczególne zasługi dla branży. Medale „Zasłużony dla Eksportu” wręczył **Mieczysław Twaróg**, prezes Zarządu Stowarzyszenia Eksporterów Polskich. Wyróżnienia otrzymali: **Wojciech Borzęcki**, prezes Zarządu Grupy Producentkiej Sad Sandomierski i jednocześnie przewodniczący Komisji Rolnictwa, Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, **Witold Stefaniak**, prezes Grupy Producentkiej Złoty Sad oraz **Zbigniew Rewera**, prezes Grupy Producentkiej Refal.

Konferencji towarzyszyła misja gospodarcza przedsiębiorców z Kazachstanu, Algierii, Maroka, Białorusi, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Goście mieli możliwość obejrzenia sadów oraz zaplecza logistycznego sandomierskich grup producentów, m.in. „Refal” w Łukawie, „AG

Wojciech Borzęcki otrzymał prestiżowy medal „Zasłużony dla Eksportu”

Food" w Świnarach Starych oraz „Złoty Sad" w Wielogórze.

Przejeżdżając przez tereny powiatu sandomierskiego, uczestnicy misji oglądali także sady owocowe. W jednym z nich oceniali jakość zawiązanych dopiero co jabłek. Byli zainteresowani cha-

rakterystykami odmian, metodą uprawy, nawożenia i ochrony. Przedstawiciele grup prowadzili także konkretne rozmowy z zainteresowanymi przedsiębiorcami zagranicznymi.

Organizatorami konferencji oraz misji gospodarczej zagra-

nicznych przedsiębiorców było Świętokrzyskie Centrum Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości działające w strukturach Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Wydarzenie było współfinansowane ze środków projektu systemowego pn. „Sieć Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE)", w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Poddziałanie 6.2.1., 2007-2013.

Joanna Majewska

Lekcja o samorządzie w Końskich

W ramach akcji „Lekcje o samorządzie" 7 maja odbyło się kolejne spotkanie z uczniami szkół ponadgimnazjalnych województwa świętokrzyskiego. Tym razem pracownicy Biura Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego gościli w powiecie koneckim. W Starostwie Powiatowym w Końskich spotkali się z III klasą technikum o specjalności informatycznej z miejscowego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1. W spotkaniu wzięła udział Agata Binkowska, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Lekcja odbyła się pod hasłem „Rola, struktura i kompetencje organów samorządowych" i była czwartą zorganizowaną w tym roku przez Biuro Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Uczniowie koneckiego technikum zasiedli w sali konferencyjnej starostwa wraz ze swoją nauczycielką **Magdaleną Pawłowską**, a także **Beatą Jakubowską**, dyrektorem szkół.

Spotkanie rozpoczął starosta konecki **Bogdan Soboń**, który przypomniał dzieje samorządności na ziemi koneckiej, przedstawił jej rys historyczny, ale też namawiał uczniów do aktywnego udziału w lekcji i uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Dyrektor szkoły Beata Jakubowska, Agata Binkowska, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz starosta konecki Bogdan Soboń

W czasie dwóch godzin lekcyjnych młodzież poznała podział i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego w Polsce. Uczestniczący w lekcji mogli się dowiedzieć m.in. jakie są kompetencje Marszałka Woje-

wództwa, Zarządu Województwa, Sejmiku, a także zapoznać się z zasadami funkcjonowania Urzędu Marszałkowskiego i zakresem spraw jakie można w nim załatwić.

Młodzież brała aktywny udział w zajęciach, celnie odpowiadając na pytania zadawane przez prowadzącego zajęcia **Marka Jarco** z Biura Komunikacji Społecznej UMWS.

Wiele pytań kierowanych było do gościa specjalnego lekcji, członka Zarządu Województwa **Agaty Binkowskiej**, która mówiła, między innymi, o inwestycjach realizowanych przez województwo świętokrzyskie w ramach projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej", a także o wykorzystywaniu przez świętokrzyskie samorządy

środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Agata Binkowska była pod dużym wrażeniem wiedzy samorządowej uczniów i zaangażowania w zajęcia: - Dzisiejsze spotkanie pokazało, że warto organizować tego rodzaju spotkania – mówiła po zakończeniu lekcji. – Okazuje się, że zainteresowanie młodzieży tematyką samorządu, zarówno tego, który jest im najbliższy czyli samorządu gminnego, ale też powiatowego i wojewódzkiego, jest ogromne. Im większa będzie świadomość młodych ludzi, tym lepsze i dojrzałe będą ich decyzje i wybory życiowe. Mam nadzieję, że przynajmniej część z tych uczniów zajmie się w przyszłości pracą na rzecz współobywateli, służbą na rzecz swoich „małych Ojczyzn". Musimy bowiem pamiętać, że praca w samorządzie jest przede wszystkim pracą służebną – dodała.

Z kolei Beata Jakubowska, dyrektor ZSP nr 1 w Końskich wyraziła nadzieję, że podobna lekcja zostanie w najbliższym czasie zorganizowana w Końskich po raz kolejny, ponieważ - jak mówiła - z wielką przyjemnością obserwowała zainteresowanie swych uczniów poruszaną tematyką.

Robert Siwiec

W lekcji wzięła udział III klasa technikum o specjalności informatycznej z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1

DNI OTWARTE Funduszy Europejskich

SUKCES DNI OTWARTYCH FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Pokazy wokalne na Rynku w Chęcinach

W dniach od 7 do 10 maja 2015 r. odbyła się ogólnopolska akcja pn. „Dni Otwarte Funduszy Europejskich”. W trakcie tego wydarzenia Województwo Świętokrzyskie po raz drugi przedstawiło mieszkańcom projekty zrealizowane ze środków unijnych oraz ich wpływ na rozwój regionu.

Beneficjenci Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 chętnie skorzystali z możliwości zaprezentowania swoich projektów.

W ramach tego przedsięwzięcia dla mieszkańców województwa zostały udostępnione 43 projekty, dzięki temu region znalazł się w czołówce województw, które zgłosiły do tej akcji promocyjnej największą ilość projektów zrealizowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych.

„Dni Otwarte Funduszy Europejskich” cieszyły się zainteresowaniem wśród mieszkańców, około 10 tys. osób odwiedziło zaprezentowane projekty. Dzięki tej akcji uczestnicy mogli zobaczyć bezpłatnie lub ze zniżką, miejsca które niekiedy bywają niedostępne dla zwiedzających.

Profesjonalne Miasteczko Kartingowe F1 Gokart w te dni odwiedziło około 250 osób korzystających z 20% zniżki na przejazd torem kartingowym. Uczestnikom zabawy instruktorzy przedstawili technikę jazdy wyścigowej.

Do Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego przybyło liczne grono zainteresowanych. Zapewnione atrakcje cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród najmłodszych. Dzieci brały udział w konkursach i zabawach wykorzystując swoją wiedzę, malowały oraz uczestniczyły w pokazach chemicznych, a także poznawały technikę découpage tworząc przepiękne wzory na drewnie.

Nie zabrakło licznych atrakcji edukacyjnych i społecznych. Uczniowie szkół odwiedzali obserwatorium astronomiczne i planetarium, a także laboratorium chemiczne i biologiczne Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zwiedzający uczestniczyli w zajęciach ilustrujących eksperymenty i doświadczenia podstawowych praw fizyki i chemii oraz brali udział w warsztatach, w których pod okiem doświadczonych pracowników przygotowywali niesamowite mikstury.

W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach oraz w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Kielcach przeprowadzono bezpłatne badania. Największą popularnością cieszyły się badania USG i laboratoryjne.

Niecodziennym wydarzeniem był Europejski Sejmik Młodzieżowy w Chęcinach, gdzie zaprezentowane zostały ogólne informacje o UE, informacje o projektach sfinansowanych ze środków unijnych oraz przeprowadzone zostały rozmowy warsztatowe z uczniami na temat korzyści wynikających z członkostwa w UE oraz jak województwo skorzystało ze środków europejskich. Dodatkową atrakcją były zorganizowane na rynku pokazy wokalne i instrumentalne dzieci i młodzieży.

Gminy naszego województwa również przygotowały specjalne atrakcje. Gmina Mastów cieszyła się dużą frekwencją wśród zwiedzających stałą ekspozycję XIX - wiecznych wnętrz w Dworcu Stefana Żeromskiego. Odwiedzający chętnie brali udział w quizie „Poznaj Krainę Stefana Żeromskiego”, dla najlepszych został wręczony certyfikat z pieczęcią lakową i herbem Rodziny Żeromskich. Dodatkową atrakcją był koncert kameralny nad malowniczym stawem w Ciekotach z widokiem na Łysicę i Radostową.

W Gminie Busko-Zdrój piękna pogoda sprzyjała spacerom z przewodnikiem, a przejazd wózkiem elektrycznym „Słoneczny Ekspres” umożliwił dojazd do miejsc zrealizowanych z funduszy unijnych.

Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego także zapewnił dodatkowe atrakcje w postaci zorganizowanych stref gier logicznych i zabaw dla dzieci w wybranych miejscach. Dzieci i młodzież bardzo licznie i chętnie brały w nich udział, wykazując swoje umiejętności w rysowaniu, malowaniu, zgadywaniu bajkowych postaci z różnych krajów UE, a także w grach rozwijających logiczne myślenie.

Uczestnicy pozytywnie ocenili przebieg akcji. Wydarzenie to ukazało mieszkańcom województwa duże zmiany, które nastąpiły w wyniku realizacji inwestycji z Funduszy Europejskich oraz zwiększyło poziom świadomości na temat środków unijnych oraz ich wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

O Krajowym Funduszu Szkoleniowym w 25. lecie WUP Kielce

O nowych możliwościach dla pracodawców i ich pracowników w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego oraz 25-lecie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach rozmawiano w Filharmonii Świętokrzyskiej podczas specjalnej konferencji, na której wręczono również medale oraz listy gratulacyjne dla osób najbardziej zasłużonych dla rozwoju rynku pracy. Uczestniczyli w niej członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - Kazimierz Kotowski i Piotr Żołądek oraz radni Sejmiku Małopolski Stanisław Stanioch i Krystian Jarubas. Wydarzeniu patronowali: Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak - Kamysz oraz marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas.

Piotr Żołądek podziękował byłemu dyrektorowi WUP Andrzejowi Lato

- Są to wyjątkowo ważne i podniosłe dla nas wydarzenia. Obchodzimy ćwierćwiecze działalności naszych służb w III RP. Mając za sobą ten czas rozwoju instytucji rynku pracy po 1990 roku widzimy, jak znacząca była ewolucja systemu walki z bezrobociem. Zmieniają się narzędzia, powstają nowe możliwości działania i źródła finansowania - mówił, rozpoczynając konferencję, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, **Arkadiusz Piecyk**.

Gościem specjalnym konferencji była Małgorzata Marcińska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki

Społecznej. - Krajowy Fundusz Szkoleniowy jest nowym elementem, o którym trzeba jak najczęściej mówić, gdyż nie ma on jeszcze roku. Dzięki niemu zyskają zarówno pracownicy, jak i pracodawcy. Dziękuję wszystkim państwu, że z wielkim trudem wprowadzacie tak ważną reformę rynku pracy. Tak szeroko zakrojonych zmian rynku pracy jeszcze nie było - powiedziała **Małgorzata Marcińska**.

O możliwościach, jakie wynikają z wprowadzania nowych narzędzi, szczególnie w kontekście wykorzystania środków unijnych, mówił członek Zarządu

Wyróżnieni pracownicy urzędów pracy z województwa świętokrzyskiego

du Województwa Świętokrzyskiego, **Kazimierz Kotowski** - To bardzo dobrze, że wszyscy jesteśmy mocno zainteresowani, żeby wszystkie kluczowe reformy i zmiany wprowadzać na progu nowego okresu programowania. To ważne, abyśmy te nowe instrumenty mogli przygotować pod wykorzystanie tych środków, gdyż po 2022 roku, tych środków zewnętrznych będzie mniej - mówił Kazimierz Kotowski.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy, jako nowy instrument polityki rynku pracy, przedstawiła **Anna Stelmach** - kierownik Centrum Informacji i Pla-

nowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach. - Głównym naszym zadaniem jest promowanie tego programu, który jest rozwiązaniem systemowym i którego środki stanowią będą docelowo 2% przychodów funduszu pracy. Pieniądże można przeznaczyć na kursy, szkolenia, studia podyplomowe czy egzaminy dla pracowników, określenie potrzeb w zakresie kształcenia - powiedziała Anna Stelmach.

Pierwszą część konferencji podsumował Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - Rynek pracy

jest obszarem interdyscyplinarnym - krzyżuje się tu wiele dziedzin nauki. Ważne, że staramy się wspólnie rozwiązywać ten ważny problem, jakim jest dziś bezrobocie. Powinniśmy podjąć istotną dyskusję, jak kształtować naszą przyszłość. Jeżeli chcemy dziś skutecznie walczyć z bezrobociem, musimy przyjąć sobie właściwe założenia i potem je konsekwentnie realizować. Chcemy wzmacniać cały sektor gospodarczy, aby nasz rynek pracy był odporny na czynniki zewnętrzne - mówił **Piotr Żołądek**, który dziękował za organizację konferencji oraz wspólną pracę władzom samo-

rzadowym w rozwoju lokalnych rynków pracy.

Najbardziej zasłużeni pracownicy publicznych służb zatrudnienia zostali uhonorowani Medalami Prezydenta RP, otrzymali także listy gratulacyjne od marszałka województwa świętokrzyskiego, Adama Jarubasa.

Na konferencji przedstawiono również historię rynku pracy w naszym województwie, poczynając od XIX wieku, a uczestnicy mogli wysłuchać koncertu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia im. Zygmunta Noskowskiego w Skarżysku - Kamiennej.

Mateusz Cieśllicki

Europassy dla słuchaczy CKPSS

W Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku-Kamiennej odbyła się uroczystość wręczenia certyfikatów Europass-Mobility. Dokumenty otrzymali słuchacze, którzy w tym roku odbyli praktykę zawodową w Niemczech. Zagraniczny wyjazd zorganizowano w ramach programu Erasmus+ i projektu „Doświadczenie zawodowe szansą na sukces”. Wzięło w nim udział 20 słuchaczy kierunku opiekun medyczny i technik farmaceutyczny.

Europass to dokument Unii Europejskiej, mający na celu prezentowanie umiejętności zawodowych i kompetencji w sposób czytelny

i przejrzysty we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Składa się z pięciu dokumentów: Curriculum Vitae, Paszportu Językowego,

Suplementu do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe, Suplementu do Dyplomu i Mobilności. Certyfikat honorowany jest we

wszystkich krajach na terenie Unii Europejskiej i daje wyraźną przewagę podczas poszukiwania pracy zarówno w kraju, jak i za granicą.

Uczniowie skarżyskiej szkoły z certyfikatami Europass-Mobility

Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych (CKPSS) jest placówką publiczną podlegającą Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Świętokrzyskiego.

W Skład CKPSS wchodzi: Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych, Kolegium Pracowników Służb Społecznych i Centrum Kształcenia Ustawicznego. Placówka od ponad 50 lat zajmuje się kształceniem osób dorosłych w zawodach opiekuńczych, społecznych i medycznych. Jest jedną z nielicznych szkół w regionie, która organizuje wyjazdy w ramach programu Erasmus+.

Kolejni partnerzy Karty Dużej Rodziny

Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga, Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach czy Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach to jedni z nowych partnerów Karty Dużej Rodziny. 6 maja odbyło się podpisanie umów z 12 nowymi podmiotami, które wspierają rodziny z minimum trójką dzieci. W spotkaniu uczestniczył członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Piotr Żołądek.

Z systemu zniżek w ramach Karty będzie mogła skorzystać m.in. Anna Cecot z rodziną

Karta Dużej Rodziny to rządowy projekt, w ramach którego rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu, przysługuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Jest ona wydawana bezpłatnie. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia, lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

Do karty przystąpiło już 38 partnerów, w tym m.in. Europejskie Centrum Bajki czy Muzeum Wsi Kieleckiej.

- Dziękuję za deklarację przystąpienia do Karty Dużej Rodziny, przez którą przena-

czacie pewną kwotę z budżetu waszych firm na pomoc dużym rodzinom. Patrząc na różnorodność firm i usług, jakie są oferowane, Karta Dużej Rodziny stanowi pokaźny pakiet ulg. Mowa tu nie tylko o usługach rozrywkowych, ale też prawnych, lekarskich czy edukacyjnych. Bilety wstępu dla pięcioosobowej rodziny do poszczególnych miejsc mogą stanowić duży wydatek w budżecie domowym. Dziękuję za udział w tym programie tych podmiotów dla, których Urząd Marszałkowski jest organem założycielskim. Jest to również wyraz współodpowiedzialności samorządów za tych obywateli, którzy mają duże rodziny - powiedziała podczas podpisania

umów Wojewoda Świętokrzyski **Bożentyna Pałka - Koruba**, która przypominała, że podpisanie Karty Dużej Rodziny to zobowiązanie, jakie podejmuje partner.

Do grona partnerów karty dołączyły dziś Gminny Ośrodek Kultury „Perła”, Centrum Edukacyjno Rozwojowe Auctus, Teatr Quadro, Fotograf Kielce Krzysztof Brojewski, Hurtownia Akcesoriów i Odeży Dziecięcej KLANIK, Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga, Faraway Mariusz Dusiński, Sveko-Dyk Zbigniew Dyk, Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach, Szkoła Języków Obcych Europa College i Niepubliczne Przedszkole „Językowa Akademia Przedszkolaka”.

Dzięki podpisanym umowom członkowie rodzin objętych programem będą mogli m.in. kupować w niższej cenie bilety na spektakle, koncerty, na basen czy do bawialni, a dzieci będą mogły uczęszczać za niższe opłaty na zajęcia taneczne czy plastyczne. Tańsze będą również kursy językowe czy zakupy u wybranych partnerów.

- Od samego początku uważaliśmy, że nie jest ważne, kto koordynuje Karty Dużej Rodziny, a ważna jest idea. Musimy rozbudzać ideę reagowania w każdy możliwy sposób aby zwiększyć dietność rodzin województwa świętokrzyskiego. Dziś Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga, Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach czy Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach przyłączają się do partnerów karty, ale to nie koniec bowiem cały czas pracujemy nad tym, by ten katalog firm i instytucji był coraz większy. Niebawem do tego projektu powinno dołączyć Centrum Rehabilitacji w Czerwonej Górze - zapowiedział członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, **Piotr Żołądek**.

Jak dotychczas w Województwie Świętokrzyskim wydano już 15 tys. Kart Dużej Rodziny.

- Jesteśmy dumni z tego, że możemy być partnerem tej karty. Otrzymywaliśmy wiele zapytań, kiedy karta pojawi się w naszym ośrodku, na basenie i cieszymy się, że już dziś możemy ogłosić zniżki dla odwiedzających nas - powiedział **Jacek Kania**, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury „Perła”.

Mateusz Cieśliski

Szczyt 4H w Finlandii

Kim jesteśmy i czym chcemy się podzielić z innymi – aktualności z naszych organizacji – pod takim hasłem przebiegały w Finlandii obrady I Europejskiego Szczytu 4H. W dniach 14-15 kwietnia do Helsinek, na zaproszenie sekretarza światowej organizacji 4H Paivi Haapasalo i dyrektora generalnego Fińskiej Federacji 4H Seppo Hassinen zjechali przedstawiciele Ruchu 4H w Europie, by debatować nad przyszłością Ruchu w świecie. Polską reprezentowała wojewódzka koordynator klubów 4H Renata Gos ze Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach wraz z liderami Klubów 4H: Anetą Banaś z Bukowy (powiat włoszczowski) i Agnieszką Zielińską z Bejsc (powiat kazimierski).

Przedstawiciele wielu krajów, m.in. Danii, Norwegii, Polski, Szwecji, Estonii, Łotwy opowiadali o tym, co w działalności Ruchu 4H w ich kraju wydaje się najważniejsze i najciekawsze. - Z obszernych relacji liderów europejskich mogliśmy się dowiedzieć jak Ruch 4H funkcjonuje w danym kraju i na czym głównie opiera się jego działalność. Okazuje się, że jest on w Europie mocno zakorzeniony, jest obecny w 80 krajach świata. Swym zasięgiem obejmuje ponad 7,2 mln młodzieży. Liczba ta może wzrosnąć patrząc chociażby na przykład Finlandii, gdzie liczba mieszkańców wynosi 5,439 mln, a liczba zrzeszonych w Ruchu 4H - 70 tys. – informuje **Renata Gos**, wojewódzka koordynator klubów 4H. Dodaje, że Świętokrzyskie Kluby 4H funkcjonują od 1995 r. pod obecną nazwą, w tym roku świętują więc 20-lecie swojej działalności.

Obecni na spotkaniu informowali o podejmowanych przedsięwzięciach, wśród których prym wiodą projekty ekologiczne, ukierunkowane na ochronę środowiska i zdrowy tryb życia. Działania te zmierzają do najważniejszego celu: ukierunkowania młodzieży tak, by w przyszłości była aktywnym członkiem swojego społeczeństwa, odpowiedzialnym i świadomym reprezentantem danego kraju, pewnym siebie i swoich decyzji obywatelem. Uczestnicy spotkania opracowali rekomendacje motorów wzrostu inspirujących działalność Ruchu 4H w Europie. Za najważniejszy uznano utrzymanie 4H jako programu społecznego ekonomicznej wartości dodanej, wbudowanie ich

Wspólne pamiątkowe zdjęcie w siedzibie Fińskiej Federacji 4H

w system szkolny i inne systemy (w Polsce przeważająca ilość klubów 4H skupiona jest wokół szkół, a nawet przedszkoli). Podkreślano rolę wolontariatu i dzielenie się dobrymi, atrakcyjnymi praktykami, w ramach partnerstwa młodych z dorosłymi. Zapowiedziano dalszy rozwój partnerstwa strategicznego: rząd – korporacje – organizacje pozarządowe oraz rozwijać nietradycyjne sojusze oraz w ramach partnerstwa pomiędzy organizacjami narodowymi i partnerstwem publiczno – prywatnym. - Obrady I Europejskiego Szczytu 4H zwięźcił wniosek o stworzenie wspólnej platformy międzynarodowej dla wszystkich przedstawicieli Ruchu 4H na świecie, by stał się on powszechnie rozpoznawalną marką, by dzielić się pomysłami i dokonaniem. Na przykład mało kto wie o działalności norweskich klubów 4H

zaangażowanych w pomoc krajom Trzeciego Świata. Z informacji, które docierają do nas, taka platforma jest w trakcie uruchamiania. W 2017r. w Toronto, w Kanadzie odbędzie się II Szczyt Globalnej Sieci 4H.

Województwo świętokrzyskie z liczbą około 3 tysięcy członków w statystyce klubów 4H wygląda imponująco. - W Finlandii, szczególną uwagę zwróciły nasze projekty: ekologiczny - „Na ratunek pszczołom”, w ramach którego zakładano rabaty miododajne oraz budowano hotele dla pszczoł i owadów zapylających czy stworzenie 15 przyrodniczych ścieżek dydaktycznych na terenie regionu. Niezwykle cennym doświadczeniem jest wymiana międzynarodowa pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Uniwersytetem Purdue w West Lafayette w st. Indiana w USA oraz współpraca z Urzędem Marszałkowskim,

urzędami miast i gmin, Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie. - Wsparcie to jest niezwykle ważne mając na uwadze fakt, że w Polsce jako jeden z nielicznych krajów europejskich jesteśmy grupą nieformalną. Tymczasem w większości krajów, Ruch 4H jest oficjalnie zarejestrowany i finansowany przez ministerstwa oraz ma za zadanie stworzyć rynek pracy dla klubowiczów, tak jak jest to np. w Finlandii, gdzie każdego roku po osiągnięciu wieku dojrzałości, pracę otrzymuje 8000 klubowiczów – informuje Renata Gos.

Już dziś klubowicze 4H otrzymali zaproszenie na przyszłoroczny Nordic Camp – imprezę międzynarodową skupiającą młodzież z całej Europy. Norwegia, Finlandia i Łotwa chcą rozpocząć współpracę międzynarodową na zasadzie wymiany z naszym województwem.

Świętokrzyski Bibliotekarz oraz Biblioteka Roku 2014

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach uhonorowano laureatów konkursu „Bibliotekarz Roku” oraz „Biblioteka Roku” 2014 w województwie świętokrzyskim. W uroczystym podsumowaniu 15 maja br. uczestniczył Jacek Kowalczyk, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego, który razem z dyrektorem WBP Andrzejem Dąbrowskim wręczyli laureatom wyróżnienia.

Konkurs organizowany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Kielcach i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich był organizowany po raz 10. Wyróżnione zostały osoby, które szczególnie dobrze pracują i mają najlepsze osiągnięcia w branży.

Kapituła w składzie: Jacek Kowalczyk - dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, Iwona Kowaleska - członek Zarządu Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Kielcach, Jolanta Milczarek - z-ca przewodniczącej Zarządu Okręgu SBP w Kielcach, Jadwiga Zielińska - przewodnicząca Zarządu Okręgu SBP w Kielcach przyznała nagrody w dwóch kategoriach: Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2014 oraz Biblioteka Roku 2014 województwa świętokrzyskiego.

Tytuł Świętokrzyskiego Bibliotekarza Roku 2014 otrzymała **Anna Gębska, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Dygasińskiego w Starachowicach**.

Jacek Kowalczyk i Andrzej Dąbrowski uhonorowali Marię Kasperek, wójt gminy Czarnocin za zasługi dla rozwoju bibliotek publicznych oraz czytelnictwa

wicach. Nagrodzona za skuteczne pozyskiwanie funduszy na remonty biblioteki, za kreatywność i profesjonalizm oraz inicjowanie imprez kulturalnych dla osób w różnym wieku.

- Dziękuję koleżankom i kołegom, z którymi wspólnie staramy się przedstawiać bogatą ofertę biblioteki dla mieszkańców. Cały zespół na to zapracował. Ta profesja doskonale rozwija i daje dużo satysfakcji. W tym zawodzie trzeba także

kochać ludzi, bo bez nich biblioteki nie istnieją – mówiła Anna Gębska.

Biblioteką Roku 2014 województwa świętokrzyskiego została **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik**. Nagrodzona została za działalność aktywizującą lokalne środowisko. W bibliotece odbywa się szereg ciekawych inicjatyw, między innymi: lekcje biblioteczne, wystawy, szkolenia dla seniorów i osób niepełnospraw-

nych, wystawa fotograficzna prezentująca piękno Ziemi Chmielnickiej, czy nocne czytanie z biwakowaniem.

W uznaniu za zasługi dla rozwoju bibliotek publicznych oraz czytelnictwa na terenie Gminy Czarnocin wyróżnienie otrzymała **Maria Kasperek, wójt gminy Czarnocin**. Została doceniona za pozyskanie funduszy z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za budowę filii biblioteki w Michałowicach oraz działania, które upowszechniają czytelnictwo w gminie.

- W Czarnocinie działają biblioteki przy wszystkich szkołach, główna biblioteka gminna oraz nowa filia w Michałowicach. Mieszkańcy bardzo chcieli mieć tę filię, a mnie udało się uzyskać poparcie radnych. Dziękuję pracownikom bibliotek, że potrafią wokół siebie gromadzić ludzi. A obcowanie z książką to bardzo piękny dar - mówiła **Maria Kasperek, wójt Czarnocina**.

Paulina Strojna

Tytuł Świętokrzyskiego Bibliotekarza Roku 2014 otrzymała Anna Gębska. Dyplom wręcza Jacek Kowalczyk

Wyróżnienia:

Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2014:

Aleksandra Klim, dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Krasocinie, **Andrzej Paździerz**, dyrektor Biblioteki Centrum Kultury w Piekoszowie, **Nina Turek-Kwiecień**, dyrektor Miejsko-Gminnej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. M. Reja w Kazimierzy Wielkiej

Biblioteka Roku 2014 województwa świętokrzyskiego:

Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. M. Reja w Kazimierzy Wielkiej, Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Morawicy, Oddział dla dzieci Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Jana Olrycha Szanieckiego w Pińczowie

Liczy się każda minuta - czas Polaków w badaniach GUS

W dobie stale wzrastającej liczby zajęć i prac, realizacji wielu wyzwań i zadań czas stanowi ważny aspekt naszego życia. Dzisiaj jest on często „towarem” bardziej deficytowym niż pieniądze, a jego wykorzystanie rzutuje na wiele dziedzin życia rodzinnego, osobistego i zawodowego, przekłada się także w skali makro na procesy gospodarcze i zagadnienia społeczne.

Jak zatem dysponujemy czasem? Jak długo pracujemy? Ile czasu poświęcamy na wypoczynek? Jak wypoczywamy? Odpowiedzi na te pytania dostarczają nam wyniki kolejnego reprezentacyjnego badania budżetu czasu ludności przeprowadzonego w 2013 r. przez Główny Urząd Statystyczny.

W porównaniu z poprzednim badaniem z lat 2003/2004 wynika, że więcej pracowaliśmy i bardziej dbaliśmy o siebie i swoje rodziny, ale odbywało się to kosztem naszego życia towarzyskiego i rozrywek lub dzięki wykorzystaniu czasu zaoszczędzonego na dojazdach (dojściach) oraz skróceniu czasu oglądania telewizji (także wideo i DVD). Większość badanych osób w wieku 15 lat i więcej (78,7%) było zadowolonych z całego swojego życia, nieco bardziej zadowolone były kobiety, osoby młode w wieku 15-24 lata, respondenci z wykształceniem gimnazjalnym lub wyższym oraz osoby mieszkające w miastach. Więcej czasu poświęcaliśmy także naszym dzieciom – zarówno

kobiety (2 godz. i 47 min.), jak i mężczyźni (1 godz. 49 min. dziennie).

W 2013 r. Polacy prawie 47% doby poświęcali na sen, jedzenie i dbanie o higienę osobistą, a ponad 29% pochłaniało im wykonywanie różnego typu obowiązków - z czego 12% zajmowała praca zawodowa. Blisko 1/5 czasu dobowego mogli przeznaczyć na odpoczynek, a pozostałe 4,4% na przemieszczanie się (dojazdy

i dojścia w różnych celach). Prawie 70% dzieci w wieku 10 – 14 lat angażowało się w zajęcia i prace domowe i zajmowało im to przeciętnie 1 godz. 15 min. dziennie. Grupą najbardziej obciążoną różnego typu obowiązkami (także podejmowanymi dobrowolnie) były osoby w wieku między 25. a 44. rokiem życia. Obowiązki te miały większy udział w strukturze doby kobiet niż mężczyzn, ale dysproporcja ta zmniejszyła się

w ciągu ostatnich 10 lat. Mniej kobiet poświęcało swój czas na prace związane z utrzymaniem porządku w mieszkaniu lub domu i jego najbliższym otoczeniu. W grupie osób dorosłych, które skończyły 25 lat, nauka (poza godzinami pracy zawodowej) miała bardzo niewielki udział w strukturze doby. Wynikało to przede wszystkim z niskiego odsetka osób, które na tym etapie życia poświęcały czas na naukę (poza czasem

STATYSTYCZNE BADANIA ANKIETOWE

2015

KALENDARIUM

Szanowni Państwo

Główny Urząd Statystyczny od wielu lat prowadzi badania ankietowe na terenie całego kraju. Badania realizowane są przy pomocy ankietników i teleankietników statystycznych. Za ich organizację i realizację na terenie województwa świętokrzyskiego odpowiedzialny jest Urząd Statystyczny w Kielcach. Każdy ankietnik posiada legitymację służbową ze zdjęciem oraz upoważnienie do przeprowadzenia badania. Tożsamość pracowników realizujących badania ankietowe można potwierdzić telefonicznie w **Urzędzie Statystycznym w Kielcach** pn-pt w godzinach 7.30-15.00 pod nr **41 249 96 638**.

BADANIA GOSPODARSTW DOMOWYCH

- RSD (w każdym miesiącu)**
Badanie budżetów gospodarstw domowych
- RSD (w każdym miesiącu)**
Badanie kondycji gospodarstw domowych
- BAS1 (w każdym miesiącu)**
Badanie aktywności ekonomicznej ludności
- PKZ (styczeń, kwiecień, lipiec, październik)**
Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach
- ZD-C (kwiecień - lipiec)**
Badanie organizacji i rozkładu czasu pracy
- EU-SILC (maj - lipiec)**
Europejskie badanie warunków życia ludności

BADANIA CEN

- (w każdym miesiącu)**
Badanie cen towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych
- (w każdym miesiącu)**
Badanie cen w rolnictwie

W województwie świętokrzyskim badanie cen realizowane jest w 6 rejonach: Kielce, Busko-Zdrój, Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Sandomierz, Skarżysko-Kamienna (punkty sprzedaży detalicznej, stacje benzynowe, zakłady gastronomiczne, banki, gabinety lekarskie i stomatologiczne, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, apteki, zakłady opieki zdrowotnej, jednostki ubezpieczeniowe i usługowej) a także na 19 targowiskach.

Szczegółowe informacje na temat prowadzonych przez statystykę publiczną badań ankietowych znajdują się na stronie internetowej GUS:
<http://form.stat.gov.pl/BadaniaAnkietowe/2015/harmonogram.htm>

Dziękujemy za przychylność i współpracę oraz czas poświęcony na udział w badaniach ankietowych.

Zbierane i gromadzone w badaniach statystycznych statystyki publicznej dane jednostkowe (dane osobowe) dotyczące konkretną osobą fizyczną i dane indywidualne (dotyczące się powiązań z podmiotem gospodarczym) są poufne i podlegają szczególnej ochronie. Mogą być wykorzystywane wyłącznie do opracowań, zestawień i analiz statystycznych (tajemnica statystyczna - art. 10 i art. 38 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej).

Urząd Statystyczny w Kielcach,
ul. Zygmunta Wróblewskiego 2, 25-369 Kielce
tel. 41 249 96 00, fax 41 249 96 04,
e-mail: sekretariat@stat.gov.pl

pracy). W ramach czasu przeznaczanego na odpoczynek, znaczny odsetek badanych (ponad 27%) korzystał z komputera m. in. zdobywając informacje i komunikując się z innymi. Pozytywną, choć niewielką, zmianą był wzrost odsetka osób ćwiczących fizycznie w dniu badania oraz czytających książki.

Dokonując porównań międzywojewódzkich mieszkańcy naszego regionu przeznaczali najwięcej czasu (47,5% doby) na zaspokojenie potrzeb fizjologicznych, najkrócej natomiast korzystali z komputera i poświęcali się swojemu hobby – 1 godz. 27 min.

Wyniki tego, a także innych badań realizowanych przez statystykę publiczną możliwe są do

uzyskania dzięki przychylności wszystkich osób, które w nich uczestniczą, a także pracy ankietów statystycznych, których udział w procesie realizacji badania jest kluczowy. Zgromadzone dane stanowią wielokrotnie podstawę do podejmowania strategicznych decyzji ekonomicznych, społecznych i administracyjnych na niemal wszyst-

kich szczeblach zarządzania (od struktur lokalnych po centralne). Informacje na temat obecnie prowadzonych badań ankietowych na terenie naszego województwa odnaleźć można na stronie Urzędu Statystycznego w Kielcach <http://kielce.stat.gov.pl/> w zakładce Badania ankietowe.

Redakcja we współpracy z US w Kielcach

Ufo nie przyleci i nie rzuci nam miejsc pracy

Ostatnie tygodnie był dla mnie bardzo intensywne, pełne spotkań, ludzi, emocji a przede wszystkim pełne przemysłów. Minął ponad rok od momentu, gdy podjęłam się pełnienia funkcji rzecznika młodzieży. I wiecie co się przez ten czas stało? Zmieniło mi się myślenie...

Muszę przyznać, że kiedy podejmowałam się tej funkcji wydawało mi się, że będzie to prostsze zajęcie. Wtedy jeszcze niewiele osób wierzyło w prognozy GUS, że za 20-30 lat nasz region straci 200 tys. mieszkańców i w fakt, że piramidy demograficzne grożą zawaleniem. Wtedy jeszcze na migrację patrzyłam z wyrozumiałością, bo jeśli młodzi ludzie mają wybór, dlaczego z niego nie skorzystać? Dla samorządów także byłam wyrozumiała, skoro problemy demograficzne ma cały kraj, to jakieś działania powinny zostać podjęte na szczeblu krajowym, poczekajmy na gotowe rozwiązania... O organizacjach społecznych nie wspomnę – one przecież całe życie walczą o byt, nie można od nich za dużo wymagać.

Niewiele musiało się zdarzyć, bym zmieniła swój sposób patrzenia i bym stała się bardziej krytyczna. W zasadzie wydarzyły się trzy rzeczy. Po pierwsze Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej uruchomiło na początku roku nowy program rządowy na rzecz osób starszych, tzw. Senior-Wigor z budżetem 370mln na najbliższe 5 lat, obok już funkcjonują-

cego programu ASOS z budżetem 40mln rocznie. A na Program Aktywna Młodzież zaplanowano w 2015r tylko 19mln. Jednak nie zasmuciłam się zbytnio z powodu niskiej kwoty, bo i tak program w 2015r jeszcze nie ruszył i raczej już nie ruszy. Czyli pieniądze w budżecie są, jednak młodzież okazała się znów nie ważna na tyle, by wygrać z inną grupą społeczną.

Drugie: druzgocące dla mnie były spotkania ze świętokrzyską młodzieżą, z różnych szkół i miejscowości. Poraziło mnie, że bez względu na to do jakiej szkoły chodzą i gdzie mieszkają większość z nich marzy o wyjeździe- uczniowie świetnych liceów wyjadą na studia i raczej nie chcą wrócić, uczniowie techników i zawodówek planują wyjazdy za granicę. Ja wiem, że życie różnie się układa, może wcale nie wyjadą, albo wyjadą i wrócą, ale jakże przygnębiający jest fakt, że młodzi nie kojarzą swojego miasta, regionu z możliwością odniesienia tu sukcesu czy choćby perspektywą rozwoju. Jak olbrzymią pracę mamy do wykonania z młodzieżą w regionie!

I trzecie wydarzenie, to spotkanie z przedstawicielką organizacji LEAF ze Słowacji,

k którą przyjechała na moje zaproszenie do Kielc na luźną rozmowę dotyczącą współpracy. Nie mogłam uwierzyć w prostotę i skuteczność stworzonego przez nich – organizację pozarządową- programu, jaki zapobiega na Słowacji tzw. drenazowi mózgów. Bo okazuje się, że Słowacja ma bardzo podobne problemy do naszych, a odpływ najbardziej aktywnych i zdolnych ludzi przybrał już taką skalę, że odbija się to na gospodarce kraju. LEAF opracowało więc program, który w rezultacie pozwolił im w ciągu 3 lat na „ściągnięcie” z powrotem do kraju kilkunastu bardzo dobrze rokujących słowackich młodych przedsiębiorców i ekspertów w swojej branży. Skala przedsięwzięcia nie jest olbrzymia, ponieważ opiera się ono wyłącznie na środkach od darczyńców- słowackich firm. Mechanizm jednak jest skuteczny.

Kiedy te trzy rzeczy nałożyły się na siebie, zrozumiałam, że nie możemy się na nic już oglądać, na nic czekać, nie usprawiedliwiać się i nie przerzucać piłeczki. Skoro nie ma klimatu na poziomie krajowym, aby tworzyć skuteczne rozwiązania zapobiegające dre-

nażowi to porzucmy nadzieję, że państwo nam pomoże. Nie przyleci także UFO i nie rzuci nam dobrobytu, powszechnej szczęśliwości ani miejsc pracy. W olbrzymiej mierze od nas samych, mieszkańców tego regionu zależy jaka będzie jego przyszłość i czy będą warunki, które sprawią, że młodzi ludzie zechcą tu pracować, tworzyć firmy, zakładać rodziny. Zależy to od każdego z nas- od samorządu, od organizacji, od nauczycieli i rodziców jak i samej młodzieży.

Mówienie o tym, jak faktycznie jest, jakie mamy problemy oraz zrozumienie odpowiedzialności, jaka na nas spoczywa to pierwszy krok do zmiany sytuacji. A drugi? Może niech będzie to wspólne zastanowienie się nad skutecznymi rozwiązaniami. Pierwsze spotkanie o takim charakterze mamy już za sobą – 29 kwietnia na Wzgórzu Zamkowym w Kielcach odbyła się „Antykonferencja o przyszłości regionu”, organizowana przez Świętokrzyską Sieć Aktywności Młodzieżowej SYNERGIA. Opowiem o niej przy kolejnej okazji.

Barbara Zamożniewicz
Rzecznik Młodzieży

Piknik samorządowy dla mieszkańców regionu pełen atrakcji

Mieszkańcy Kielc i województwa świętokrzyskiego doskonale bawili się na samorządowym pikniku w Parku Miejskim w Kielcach, zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski. Dorośli korzystali z porad specjalistów i badań, a dzieci czas spędziły na zabawie z Koziołkiem Matołkiem, który przyjechał prosto z bajkowego Pacanowa. Kreatywną rozrywkę młodzieży zapewnili pracownicy Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu. W sobotnim pikniku z okazji 25-lecia samorządu terytorialnego uczestniczyli: członek Zarządu Województwa Agata Binkowska, radny Sejmiku Grzegorz Gałuszka, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Jacek Kowalczyk, dyrektor Biura Komunikacji Społecznej Dariusz Detka.

- To dobra okazja, aby się spotkać i nie tylko merytorycznie porozmawiać o kompetencjach samorządu, ale także z innej strony poznać region i dostrzec atuty województwa świętokrzyskiego, które mamy na wyciągnięcie ręki – mówiła **Agata Binkowska**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, która uroczystie otworzyła piknik.

Przez kilka godzin kielczanie oraz mieszkańcy regionu dowiadywali się jak funkcjonuje samorząd, nie tylko wojewódzki, ale również innych szczebli. – Piknik organizujemy co roku. Zapraszamy do współpracy nie tylko nasze jednostki, lecz także inne instytucje. Przybliżamy w sposób ciekawy i atrakcyjny działalność samorządu i do-

Radny Sejmiku Grzegorz Gałuszka i członek Zarządu Agata Binkowska w towarzystwie Koziołka Matołka

wadniemy, że nie jesteśmy urzędem zamkniętym, lecz otwartym dla ludzi oraz na ich potrzeby – mówił **Dariusz Detka**, dyrektor Biura Komunikacji

Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, który zorganizował piknik.

Na stoisku **Urzędu Marszałkowskiego** kielczanie

zapoznawali się nie tylko z regionalnym parlamentem – Sejmikiem, ale także z nowymi inwestycjami w regionie oraz ciekawymi miejscami wartymi odwiedzenia. **Sandomierskie jabłka z gminy Samborzec** były smacznym poczęstunkiem dla każdego uczestnika. Nie brakowało chętnych do udziału w konkursach z wiedzy o bajkowych postaciach, ze znajomości regionu, Unii Europejskiej, czy komputerowego świata.

Prosto z bajkowego Pacanowa do kieleckiego parku przyjechał Koziołek Matołek, który częstował dzieci słodkościami i był dla nich wielką atrakcją. **Europejskie Centrum Bajki z Pacanowa** przywiozło także wróżki, które zaczarowały at-

Jedną z wielu atrakcji artystycznych były występy grup tanecznych MK Dance

Agata Binkowska wręczała nagrody uczestnikom konkursu z wiedzy o regionie świętokrzyskim

mosferę pikniku. **Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu** zabrało wszystkich w świat pełnych wynalazków. Pracownicy zorganizowali warsztaty z mikroskopem, czy skomplikowane szkicowanie w lustrzanym odbiciu. Dziewczeta z **Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy** swój kunszt zaprezentowały malując twarze dzieciom, robiąc makijaże paniom i doradzając w jaki sposób powinny się malować. Panie z **Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach** mierzyły ciśnienie tętnicze, sprawdzały poziom cukru we krwi oraz podpowiadały jak skutecznie rzucić palenie. Specjalistycznych porad dotyczących badań mamograficznych i cytologicznych udzielały panie z **Wojewódzkiego Ośrodka Koordynującego Populacyjne Programy Wczesnego Wykrywania Raka Piersi oraz Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki**

Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. w pełni zaprezentowało swoją bogatą ofertę

Macierzy przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii. **Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A.** w pełni zaprezentowało swoją rozległą ofertę. Pracownicy opowiedzieli m.in. o kosmetykach, które powstają na bazie naturalnych substratów leczniczych: wody siarczkowej, solanki jodkowej oraz borowiny. **Biuro Społeczeństwa**

Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego przedstawiło swoje ciekawe projekty, a na stoisku Oddział ds. Innowacji i Transferu Wiedzy funkcjonującego w Departamencie Polityki Regionalnej, dzieci i młodzież próbowali swoich sił w logicznym myśleniu – poprzez innowacyjne puzzle i gry.

Ciekawie zaprezentował się **Zakład Doskonalenia Zawodowego** w Kielcach. Uczennice farbowały specjalnym sprayem pasemka włosów oraz układały fryzury. Uczniowie ubrani w mundury pokazali jakie atuty ma nauka w klasach mundurowych: wojskowych, policyjnych i strażackich. Policjanci z **Komendy Miejskiej Policji w Kielcach** znakowali rowery, zaprezentowali pokaz tlesury psa oraz sprzętu policyjnego. Miłośnicy czytania na specjalnej półce bookcrossingowej szukali interesujących pozycji książkowych oraz wymieniali się nimi.

Uczestnicy pikniku zwiedzali stoiska, czytali oferty i foldery **Wojewódzkiego Urzędu Pracy**, który w tym roku świętuje swoje 25-lecie, **Głównego Punktu Informacyjnego o Funduszach Europejskich, Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego i Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego** oraz **Państwowej Inspekcji Pracy**.

Paulina Strojna

Warsztaty z mikroskopem zorganizowało Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu

Dyrektor Biura Komunikacji Społecznej UMWS Dariusz Detka

Stoisko Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

Panie z Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach wykonywały profilaktyczne badania

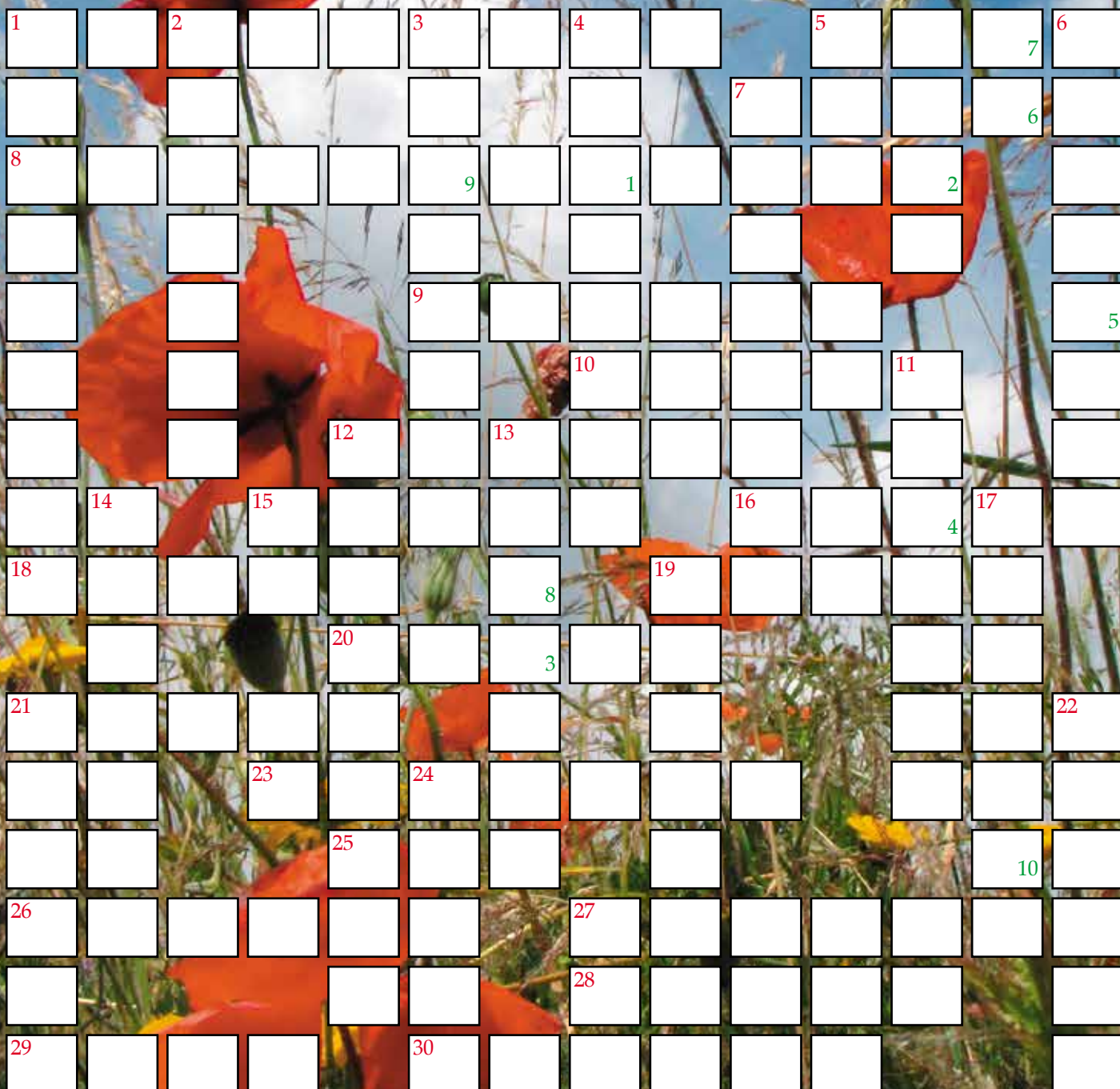
Krzyżówka

Litery z pół ponumerowanych w prawych dolnych rogach ułożone od 1 do 10 utworzą hasło. Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi wylosujemy upominki książkowe. Rozwiązania prosimy nadsyłać listownie na adres Redakcji. Czekamy **do 16 czerwca br.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Krzyżówkę przygotował Robert Siwiec

Miło nam poinformować, że upominek za rozwiązanie krzyżówki sprzed miesiąca otrzymuje pan **Wojciech Szczęk z Kielc**. Prosimy o kontakt z redakcją.

POZIOMO:

1. odbywa staż, 5. noszona przez sędziego, 7. szewska szpilka, 8. lingwista, 9. gwóźdź dla kowala, 10. miejsce zamieszkania, 12. kolega, kompan, 15. górski wiatr, 16. ma symbol Si, 18. początkujący w zawodzie, 19. słodki ziemniak, 20. skok na taflę, 21. babiniec szejka, 23. prowadził program w tv z Mannem, 25. krab ze szczypcami, 26. gamoń, głupek, 27. obraz graficzny, wykres, 28. kartka z ceną, 29. słynny szwedzki zespół, 30. na zakupy

PIONOWO:

1. snuta przez pająka, 2. jej głównym miastem Salzburg, 3. mączka do usztywniania tkanin, 4. lilie wodne, 6. lokum dla złotej rybki, 7. czwarta część całości, 11. prostokątne ciasteczka z sezamem, 12. łódź dwukadłubowa, 13. lekarski, kwitnie wiosną na żółto, 14. doskonały, 17. materiał na letnie sukienki, 19. formularz do wypełnienia, 21. Kargul w „Samych swoich”, 22. inaczej zawilec, 24. żydowski szal